

Ümumi qabiliyyət testi

Təlimat

Qarşınızdakı imtahan testinin elektron bukletidir.

Test iki – verbal və riyaziyyat – hissədən ibarətdir.

Hər hissəsi 40 tapşırıqdan ibarətdir. Hər tapşırığın ehtimal olunan dörd və ya beş cavabı vardır. Onlardan ancaq biri düzgündür.

Testin hər hissəsini işləmək üçün sizə 1 saat 35 dəqiqə vaxt verilir.

Hər bir tapşırığın təlimatını diqqətlə oxuyun, tapşırığı yerinə yetirmək üçün nə tələb olunduğunu yaxşı düşünün və sonra savabı seçin və yazın.

Testin maksimal xalı – 80-dır.

Uğurlar arzulayırıq!

Verbal hissø

Məntiq

Bu tip tapşırıqlar ilkin məlumatlar və çıxarılacaq nəticələr baxımından bir-birindən fərqlənir. Buna görə hər bir tapşırıqda olan suala xüsusi diqqət yetirin və verilmiş variantlardan müvafiq cavabı seçin.

Məlumatları çertyoj və ya diaqram formasında təsviri bəzi suallara cavab verilməsini asanlaşdıracaq.

1. Verilmişdir:

- Yalnız zəngin insanlar şəhərdən kənar da yaşayırlar.
- Yalnız şəhərdən kənar da yaşayan insanlar eynək taxırlar.

Hansı nəticə verilmiş cümlələrdən irəli gəlir?

- a) Eynək taxan hər kəs zəngindir;
- b) Eynək taxan zəngin insan mövcud deyil;
- c) Şəhərdən kənar da yaşayan zəngin insan mövcud deyil ;
- ç) Bütün zəngin insanlar şəhərdən kənar da yaşayırlar;
- d) Heç bir zəngin eynək taxmır.

2. İdman meydançasında müxtəlif rəngli köynəkdə beş futbolçu dairə şəklində durur. Ağ köynəkli yaşıl köynəklinin, qara köynəkli sarı köynəklinin, sarı köynəkli isə qırmızı köynəklinin yanında durur.

Aşağıda sadalananlardan hansı mükün **deyil**?

- a) Yaşıl köynəkli qara köynəklinin yanında durur;
- b) Ağ köynəkli qara köynəklinin yanında durur;
- c) Qırmızı köynəkli qara köynəklinin yanında durur;
- ç) Yaşıl köynəkli qırmızı köynəklinin yanında durur;
- d) Ağ köynəkli qırmızı köynəklinin yanında durur.

3. Gürcüstanın qoruqlarında ağcaqayın, palıd və qoz ağacları bitir.

Bununla bərabər məlumdur:

- Əgər bu qoruqda palıd bitirsə, onda burada qoz da bitir.

Aşağıda sadalanan qoruqlardan hansına Gürcüstanda rast gələ **bilməyəcəksiniz**?

- a) Yalnız palıd və qoz bitən qoruğa;
- b) Yalnız ağcaqayın və palıd bitən qoruğa;
- c) Yalnız qoz bitən qoruğa;
- ç) Hər üç növ ağacdan bitən qoruğa;
- d) Yalnız ağcaqayın bitən qoruğa.

4. Verilmişdir:

- Qızıl rəngli balıqlar mövcuddur.
- Bütün qızıl rəngli balıqlar yalnız su bitkiləri ilə qidalanırlar.
- Yalnız su bitkiləri ilə qidalanan hər bir balıq üçün isti su vacibdir.

Əgər verilən müddəalar doğrudursa, aşağıda sadalananlardan hansı səhv ola bilər?

- a) Bütün qızıl rəngli balıqlar üçün isti su vacibdir;
- b) İsti su vacib olan qızıl rəngli balıqlar mövcuddur;
- c) İsti su vacib olmayan heç bir balıq qızıl rəngli deyil;
- ç) İsti su vacib olmayan qızıl rəngli balıq mövcud deyil;
- d) Qızıl rəngli olmayan və isti su vacib olan balıq mövcuddur.

5. Mərkəzi və Cənubi Amerika ölkələri hazırda dünyanın ən böyük qəhvə ixracatçılarıdır. Son illərdə bu bölgədə bitki paraziti - Qudafşüta göbələyi yayılmışdır ki, bu da ev sahibi bitki onu dərk edə bilmədiyi halda qəhvə yarpaqlarına və paxlalarına daxil olaraq onları zədələyir. Alimlər **bu parazitin qəhvə istehsalını tamamilə məhv etmə potensialına malik olduğunu** fərz edirlər.

Sadalanarlardan hansı alimlərin bu fərziyyəsini **sübhə altında qoyur**?

- a) Qudafşüta göbələyi biokimyəvi kamuflyaj forması inkişaf etdirdi və bitkinin immun sistemi növdən növə dəyişə bildiyi üçün göbələyin bitkiyə daxil olma "strategiyası" spesifik olur;
- b) Qudafşüta daxil olan qəhvə yarpaqları effektiv fotosintez edə bilmir, bu da bitkinin çiçəkləməsinə və meyvə verməsinə mane olur;
- c) Bu gün çayın vətəni kimi tanınan Seylon şəhəri bir vaxtlar qəhvənin dünyada ən böyük ixracatçısı idi, lakin qəhvə yarpaqlarının parazitə xəstəliyi bu mədəniyyəti burada məhv etdi;
- ç) Tədqiqatçılar qəhvə bitkisinin parazitləri aşkar etmə və müdafiə mexanizmlərini aktivləşdirmə qabiliyyətini təkmilləşdirən genləri müəyyən edə bildilər;
- d) Alimlər yeni növ qəhvə kəşf etdilər - köhnə növlərə nisbətən iqlim dəyişikliyinə daha yaxşı uyğunlaşan stenofiliya.

Cümlələrin tamamlanması

Elə cümlələr verilmişdir ki, onlarda bir neçə söz buraxılmışdır. Buraxılmış sözlər cümlədə xətlərlə göstərilmişdir. Bir xətdə bəzən bir söz, bəzən isə bir neçə söz nəzərdə tutulur.

Ehtimal olunan cavabların hər variantı sözlər qrupunu əhatə edir, onun hissələri bir-birindən aşağı əyilmiş xətlərlə (/) müəyyən edilmişdir. Cavabın elə variantını seçin ki, onun hər hissəsinin ardıcılıqla düzülməsi müvafiq buraxılmış yerlərdə fikir etibarı ilə düzgün cümlə versin.

6. Bizim, ədalətsizliyi dayandıрмаğa — vaxt — . Bizim, — vaxt — .

- a) Aciz olacağımız / heç vaxt gəlməyəcək / etirazımızı ifadə etməyimiz mümkün olmayacağı / çünki bir dəfə də olsa gəlib çıxacaq
- b) Qadir olacağımız / heç vaxt gəlməyəcək / etirazımızı ifadə etməyimiz mümkün olacağı / çünki hər zaman olacaq
- c) Qadir olacağımız / ola bilsin ki bir gün gəlib yetsin / etirazımızı ifadə etməyimiz mümkün olacağı / amma heç zaman gəlib çıxmayacaq
- ç) Aciz olacağımız / ola bilsin ki bir gün gəlib yetsin / etirazımızı ifadə etməyimiz mümkün olmayacağı / amma heç zaman gəlib çıxmayacaq

7. Müəllif özünü o dərəcədə _____ onların vasitəsi ilə fikirlərini_____, ancaq müəlliflə personajlar arasında müəyyən _____ var, çünki müəllif tamamilən fərqli personajların ,məsələn, dahi və ya axmaq, qul və ya tiranın fikirlərini _____ .

- a) Personajlarla eyniləşdirir ki, / çatdıra bilmir / yaxınlıq da / adekvat şəkildə çatdırır
- b) Personajlardan uzaqlaşdırır ki, / dəqiq çatdırır / yaxınlıq da / adekvat şəkildə çatdıra bilmir
- c) Personajlarla eyniləşdirir ki, / dəqiq çatdırır / məsafə də / adekvat şəkildə çatdırır
- ç) Personajlardan uzaqlaşdırır ki, / çatdıra bilmir / məsafə də / adekvat şəkildə çatdıra bilmir

8. Dekart hesab edirdi ki, ———. Onun fikrincə, ——— yeni vəziyyətlərdə problemləri həll etmə bacarığı tələb edir .———, bu fikri heyvanlar üzərində aparılan təcrübələr ———. Volfqanq Kellerin tədqiqatında meymun ——— . O, qutuları bir-birinin üstünə yığaraq banana uzanır.

- a) İnsanlardan fərqli olaraq heyvanlar təfəkkür qabiliyyətindən məhrumdurlar / təfəkkürün instinktlə heç bir əlaqəsi yoxdur, bu sonuncudan fərqli olaraq təfəkkür / lakin/ şübhə altında qoyur/ bananları tamamilə yeni üsulla əldə etməyi bacarır
- b) İnsanlarda olduğu kimi, heyvanlarda da təfəkkürün sadə formasına rast gəlirik / instink kimi təfəkkür də / lakin / şübhə altında qoyur / bananları tamamilə yeni üsulla əldə etməyi bacarır
- c) İnsanlardan fərqli olaraq heyvanlar təfəkkür qabiliyyətindən məhrumdurlar / təfəkkürün instinktlə heç bir əlaqəsi yoxdur, bu axırıncıdan fərqli olaraq təfəkkür / həqiqətən də / təsdiq edir / bananları tamamilə yeni üsulla əldə etməyi bacarır
- ç) İnsanlarda olduğu kimi, heyvanlarda da təfəkkürün sadə formasına rast gəlirik / instink kimi təfəkkür də / həqiqətən də / təsdiq edir / bananları tamamilə yeni üsulla əldə etməyi bacara bilmir

9. İnsanın və ya başqa bir canlının ağrı hiss etməsi və onu müvafiq tipik hərəkətlə ifadə etməməsi ehtimalında ziddiyyətli heç nə yoxdur. — , davranış və mental vəziyyət arasındakı əlaqənin —güman edə bilərik. — bəzi davranış— .

- a) Müvafiq olaraq / həmişə birmənalı olmadığını / çox vaxt / ilk baxışdan göründüyündən tamamilə fərqli bir mental vəziyyəti göstərə bilər
- b) Müvafiq olaraq / həmişə bir mənəli olduğunu / yalnız nadir hallarda/ ilk baxışdan göründüyündən tamamilə fərqli bir mental vəziyyəti göstərə bilər
- c) Buna baxmayaraq / həmişə birmənalı olmadığını / çox vaxt / bu canlının həqiqətən yaşadığı mental vəziyyəti dəqiq olaraq göstərə bilər
- ç) Buna baxmayaraq / həmişə bir mənəli olduğunu / yalnız nadir hallarda / bu canlının həqiqətən yaşadığı mental vəziyyəti dəqiq olaraq göstərə bilər

Oxunmuş mətnin düşünülməsi

Mətni diqqətlə oxuyun və düşünün. Hər sualın ehtimal olunan cavablarından verilmiş mətnə görə düzgün variantı seçin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra suala cavab vermək üçün mətnə qayıtmaq, müvafiq parçanı yenidən oxumaq və suala keçmək lazım gələ bilər. Bunu mətnin eləcə də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydi “basmaqla” asanlaşdırma bilərsiniz.

I Amerika azadlığı, bütün digər prinsiplərlə yanaşı, insanın şəxsi azadlığı ideyasına əsaslanır. „We the People of the United States...“ - „Biz, Birləşmiş Ştatların xalqı...“ - Amerika Birləşmiş Ştatlarının Konstitusiyası məhz bu sözlərlə başlayır və bu isə hakimiyyətin mənbəyinin yalnız və yalnız xalq olduğuna vətəndaşlarının inamını vurğulayır. Və bu sözlər, „A More Perfect Union“ – „daha mükəmməl birlik“ ABŞ Konstitusiyasının elə birinci bəndində xalqın kamilliyə, dövlətin inkişafına can atmasını ifadə edən ideya kimi yer alır. Musiqi janrı **caz** məhz bu ideyaların təzahürüdür.

II Cazın əsaslarını Amerikada yayılmış kilsə ilahilərində – spiriçuelslərdə – axtarmalıyıq. Məşhur opera ariyaları və əlbəttə ki, müxtəlif Afrika ritmləri də cazın formalaşmasında mühüm rol oynamışdır. **Yeni Orlean** azad cazın vətəni hesab olunur. Bu, Birləşmiş Ştatların yeganə böyük şəhəri idi ki, onun fransız mədəniyyətinə əsaslanan yüksək cəmiyyəti britaniyalıların, sərt, puritan əxlaq, əyləncə və ya musiqi ilə əlaqədar ideyaları ilə məhdudlaşmırdı. Bu şəhərdə afro-amerikalılar daha yaxşı şəraitdə yaşayırdılar - yaşayış yerləri daha az ayrılmışdı və rənglidərili balacalar da ağdərillilərlə birlikdə oxuyurdular. Cənubda böyük bir liman şəhəri olan Yeni Orleanda hər növ dənizçilər var idi. XVIII əsrin ikinci yarısından etibarən afro-amerikalı qullar Yeni Orleanda daha sonra Konqo Meydanı adlanan bazarda toplaşırdılar (Qulların əksəriyyəti Qərbi Afrikadan və Böyük Konqo hövzəsindən idi). Burada Afrika rəqsi festivalı keçirilirdi.

III Daha sonra Avropa mənşəli amerikalılar nəinki afro-amerikan musiqisini bəyəndilər, həm də belə musiqi ifa edənlərə pərəstiş edirdilər. 16 yaşında məşhur musiqiçiyə çevrilən Lui Armstronq məhz bu məhəllədə doğulub. Birinci Dünya Müharibəsi hadisələri nəticəsində bir çox musiqiçi işsiz qaldı. Onların bir çoxu, o cümlədən Lui Armstronq Çikaqoya yollandı. Yeni Orleandan gələn caz Missisipi çayını keçərək Şimali Amerika ştatlarında, xüsusən Çikaqoda populyarlıq qazandı.

Suallara keçmək: [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#)

- IV Müxtəlif caz musiqiçiləri musiqili dialoqa, münasibətə başlayırlar. Demokratiya ideyası cazda yaxşı görünür - bütün qrup hər bir üzvə musiqi aləti ilə öz sözünü demə imkanı verir. Söz isə heç vaxt yazılmır. Onun prinsipi ondan ibarətdir ki, interpretasiya musiqiçinin ürəyindən həmin dəqiqə gələn melodiya olmalıdır. Müvafiq olaraq, caz musiqinin ən səmimi janrıdır. Caz qruplarında heyrətamiz musiqi azadlığı hissi var ki, bu da improvizasiyalarda və solo ifalarda özünü göstərir.
- V Əsər tamaşa zamanı yaranır və heç vaxt eyni şəkildə təkrarlanmayacaq. Cazda musiqini birbaşa ifaçı yaradır və ya bəstəkarın həmmüəllifidir. Klassik musiqi nota sadıqlıqla səciyyələnsə və burada interpretasiya və akompanement ikinci plandadırsa, caz ifası qarşılıqlı əlaqə və əməkdaşlıq məhsuludur, burada diqqət əhval-ruhiyyəsi, təcrübəsi və ya başqa ifaçı ilə münasibətinə görə melodiya, harmoniya və metri dəyişə bilən ifaçıya yönəlir.
- VI Caz Amerika mədəniyyətində fərdiliyin, demokratiyanın və inklüzivliyin simvoluna çevrildi. Bütün bunların ardınca afro-amerikalıların özlərinin hüquqları da tanındı. Caz musiqi aləmində xüsusi hadisədir. O, tək-cə musiqi haqqında deyil, həm də insan münasibətləri haqqında təsəvvürləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdi.

Suallara keçmək: [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#)

10. Mətnin I abzasındakı Amerika Birləşmiş Ştatlarının Konstitusiyasından olan ifadələr hansı funksiyanı yerinə yetirir?

- a) Bu sözlər vasitəsilə bir çox musiqi janrlarının əsasını təşkil edən ideyalarla tanış oluruq;
- b) Bu sözlər amerikalıların azadlıq, insan və cəmiyyət inkişafı haqqında təsəvvürlərini əks etdirir;
- c) Bu sözlər vasitəsilə biz dövlət hakimiyyətinin ilk addımları haqqında ABŞ vətəndaşlarının fikirləri ilə tanış oluruq;
- ç) Bu sözlər ABŞ siyasəti və mədəniyyəti arasındakı əlaqəni əks etdirir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

11. Aşağıda sadalanan izahlardan hansı doğru **deyil** ?

Yeni Orlean cazın vətəni oldu, buna o hadisə imkan yaratdı ki, bu şəhərdə:

- a) Afroamerikalıların Konqo meydanında müntəzəm olaraq öz milli rəqs və mahnılarını ifa etmək imkanı var idi;
- b) Afroamerikalılar daha yaxşı şəraitdə yaşayırdılar, bununla bərabər rənglidərililər ağdərililərdən daha az ayrılırdılar;
- c) Fransız mədəniyyətində tərbiyə olunan yüksək cəmiyyət yalnız doqmatik təfəkkürlə məhdudlaşmırdı;
- ç) Kilsə ilahiləri –spiriçuelslər, opera musiqiləri və afroamerikalıların mahnıları məşhur idi.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

12. „Caz Yeni Orleandan Missisipi çayına keçdi“ ifadəsi nəzərdə tutur:

- a) Şimali Missisipi ətrafında yaşayan Avropa mənşəli amerikalılar afroamerikalıların musiqisinə pərəstiş edirdilər;
- b) İşsiz qalan musiqiçilər Çikaqoya köçdülər, məşhur caz musiqiçisi Luis Armstronq da onların arasında idi;
- c) Cənubun böyük liman şəhərində formalaşan caz musiqisi getdikcə Mississipini əhatə edən şimal ştatlarında məşhurlaşdı;
- ç) Liman şəhərindən olan müxtəlif mənşəli və mədəniyyətli xalqlar daha sonra Missisipi yuxarılarına doğru köçdülər.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

13. Sadalananlardan hansı cazı klassik musiqidən fərqləndirən **spesifik xüsusiyyət deyil?**

- a) Musiqi əsərini bəstəkar yaradır və ifaçı onun həmmüəllifidir, bununla bərabər, musiqiçiyə solo ifalarda interpretasiya və improvizasiya etməyə imkan verilir;
- b) Musiqiçi not yazısına dəqiq əməl edir və sözün fərdi interpretasiyası və improvizasiyası onun üçün ikinci dərəcəli əhəmiyyət kəsb edir;
- c) Müxtəlif musiqi mədəniyyətlərinin nümayəndələri musiqili dialoqa, münasibətə başlayır, söz isə əvvəlcədən yazılmamışdır, improvizasiyaya üstünlük verilir;
- ç) Bütün caz qrupu hər bir üzvə öz sözünü alətlə ifadə etmə, öz emosiyalarını musiqili şəkildə şərh etmə azadlığı verir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

14. XIX əsrin əvvəllərində ABŞ-da „**Minstrelşou**“ adlanan xalq teatrı tamaşa bir növ forması inkişaf etdi. Bu şou komik eskizlərdən, rəqslərdən və ya musiqili tamaşalardan ibarət idi. Bu tamaşalarda daha çox sifətlərini qara rəngə boyamış, afro-amerikalıları canlandıran və onları karikatura şəklində təsvir edən ağdərili aktyorlar oynayırdı. Minstrelşouda ağdərili musiqiçilər, bəstəkarlar afrika musiqisi əsasında öz musiqi əsərlərini yaradırdılar, minstrelşou cazı rəngarəng etdi.

Caz və Minstrelşou arasında hansı əlaqə var?

- a) Minstrelşouda əsasən gülməli vəziyyətlər nümayiş etdirilirdi, afroamerikalılar ağdərililəri lağa qoyurdular, müvafiq olaraq, o, caz musiqisinin inkişafına kömək edə bilmirdi;
- b) Minstrelşouda ağdərili afroamerikalıların rollarını oynayırdılar və bu gülməli tamaşalar rəglidərililərlə vəziyyəti gərginləşdirirdi, lakin gülməli elementlər caz musiqisində də meydana çıxdı;
- c) Minstrelşou caz musiqisinin formalaşması prosesində ağdərili musiqiçilər üçün arena idi və onlarla rəglidərililər arasında harmoniyalı münasibəti əks etdirirdi;
- ç) Minstrelşouda ağdərili bəstəkarlar öz əsərlərini yaratmaq üçün Afrika musiqisinin mövzularını, melodiyalarını, ritmlərini istifadə edirlər, müvafiq olaraq, o caz musiqisinin inkişafına kömək etdi.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

15. Amerikada caz musiqi və insan münasibətləri haqqında təsəvvürləri dəyişdi.

Aşağıda sadalananlardan hansı bu fikri **dəstəkləmir** ?

I. Caz Amerika mədəniyyətində fərdiliyin və inklüzivliyin simvoluna çevrildi.

II. Caz musiqisinin ifadəsının əhval-ruhiyyəsinə və ya başqa ifadə ilə münasibətinə əsasən, melodiya, harmoniya və metr dəyişə bilər.

III. Bütün caz qrupu hər bir üzvə sözünü özünəməxsus şəkildə söyləmə imkanı verir, buna görə də bir-birinin musiqisini nəzərə almaq ikincidərəcəli olur.

a) Yalnız I və II

b) Yalnız II

c) Yalnız III

ç) Yalnız II və III

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

Analogiyalar

Analogiya tipli aşağıda verilmiş tapşırıqlarda istifadə olunmuş sözlərdən bəzilərinə mətndə rast gəlirik (belə hallarda sözün yanında müvafiq abzas göstərilir). Hər tapşırıqda nə tələb olunduğunu diqqətlə oxuyun və düzgün cavabı seçin. Mətn tapşırığa düzgün əməl olunmasında sizə kömək edə bilər.

16. Aşağıdakı cümlələrdəki hansında verilmiş cümlədəki kimi münasibət var: „**İdeya : bələdçi fikir**“?

- a) Kredo : Siyasi inanc
- b) Nöqteyi-nəzər : Qərar
- c) Konsepsiya : Başlanğıc prinsip
- ç) Fikir : Strateji plan
- d) Hipoteza : Sübut

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

17. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „**Musiqi : Caz**“?

a) İdman : Final

b) Rəsm : Natürmort

c) Ədəbiyyat : Başlıq

ç) Elm : Məqalə

d) Aria : Vokal

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

18. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „**Moral : Etika**“?

- a) Sivilizasiya tarixi : Mədəniyyət
- b) Bədii cərəyan : Estetika
- c) Musiqi nəzəriyyəsi : Harmoniya
- ç) Batıl təsəvvürlər : İnam
- d) İnsan təfəkkürü : Fəlsəfə

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

19. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „İmprovizasiya : Əvəlcədən hazırlıqsız“?

- a) İnterpretasiya : Detallı
- b) Tənqid : Qərəzsiz
- c) Tərcümə : Hərfi
- ç) Araşdırma : Hərtərəfli
- d) Tövbə : Səmimiyyətlə

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

20. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „**Performans: özünüifadə**“?

- a) Demonstrasiya : İzdiham
- b) Olimpiada : Qalibiyyət
- c) Çevrilmə : Canlandırma
- ç) Parad : Təəssürat
- d) Sürpriz : Zövq

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

Məntiq

Bu tip tapşırıqlar ilkin məlumatlar və çıxarılacaq nəticələr baxımından bir-birindən fərqlənir. Buna görə də hər tapşırıqda olan suala xüsusi diqqət yetirin və verilən variantlardan müvafiq cavabı seçin.

Göstəricilərin çertyoj yaxud diaqram formasında təsviri bəzi suallara cavab verilməsini asanlaşdırar.

21. Beynəlxalq ekspedisiya qrupu haqqında doğru məlumatlar verilmişdir:

- Qrupun üzvlərinin çoxu alman dilini bilir.
- Qrupun üzvlərinin çoxu ispan dilini bilir.
- Alman dilini bilən bütün üzvlər inglis dilini bilir.
- İspan dilini bilən üzvlərin heç biri inglis dilini bilmir.

Aşağıda sadalanan müddələrdən hansı **mütləq doğrudur?**

- a) Qrupun ispan dilini bilən bütün üzvləri alman dilini də bilir;
- b) Qrupun alman dilini bilən bütün üzvləri ispan dilini də bilir;
- c) Qrupda ispan dilini bilməyən alman dilini bilənlər yoxdur;
- ç) Qrupda ispan dilini bilməyən alman dilini bilənlər var;
- d) Qrupda ispan dilini bilən inglis dilini bilənlər var.

22. Verilmişdir:

Bu qalereyadakı rəsmlərin heç biri impressionistlər tərəfindən çəkilməmişdir.

Əgər verilən müddəa doğrudursa, aşağıdakı müddəalardan hansı mütləq yanlıştır?

- a) Bu qalereyada olmayan bəzi rəsmlər impressionistlər tərəfindən çəkilməmişdir;
- b) İmpressionistlər tərəfindən çəkilən bəzi rəsmlər bu qalereyada deyil;
- c) İmpressionistlər tərəfindən çəkilməmiş bəzi rəsmlər bu qalereyadadır;
- ç) Bu qalereyadakı bəzi rəsmlər impressionistlər tərəfindən çəkilməmişdir;
- d) İmpressionistlər tərəfindən çəkilən bəzi rəsmlər bu qalereyadadır.

23. Araşdırmaya əsasən, son illər yeniyetmələr arasında kompüter oyunlarından istifadə göstəricisi artıb. **Ekspertlər son il ərzində yeniyetmələrin akademik göstəricilərinin əhəmiyyətli dərəcədə pisləşməsini qeyd olunan amillə izah etdilər.**

Sadalanarlardan **ən çox** hansı tapşırığın şərtində verilən izahın doğruluğunu **şübhə altında qoyur?**

- a) Məlumdur ki, kompüter oyunlarına aludə olan yeniyetmələrin eşitdikləri sözləri yadda saxlama bacarığı zəifləyir;
- b) Məlumdur ki, kompüter oyunlarına aludə olan yeniyetmələrin beyninin özünə nəzarət mexanizmlərinə cavabdeh olan nahiyələrinin aktivliyi zəifləyir;
- c) Müəyyən edilmişdir ki, kompüter oyunlarına aludə olan yeniyetmələrin yuxu müddəti belə oyunlar oynamayan həmyaşıdları ilə müqayisədə gündüz-gecə ərzində çox azdır;
- ç) Pandemiya ilə əlaqədar son illərdə tədris onlayn rejimə keçib, həmin dövrdə yeniyetmələrin aqressiv davranışı ilə bağlı valideynlər tərəfindən şikayətlər artıb;
- d) Pandemiya ilə əlaqədar son illərdə tədris onlayn rejimə keçdi, əksər məktəblərdə bütün müəllimləri təmin etmək üçün lazım olan düzgün kompüter avadanlığı yox idi.

24. Verilmişdir:

- Otağımdakı əşyaların heç biri rahat deyil.
- Otağımdakı bəzi əşyalar taxtadan hazırlanmışdır.

Aşağıda sadalananlardan hansı bu iki müddəadan irəli gəlir?

- a) Taxtadan hazırlanmış bəzi əşyalar rahatdır;
- b) Bəzi rahat əşyalar taxtadan hazırlanmamışdır;
- c) Taxtadan hazırlanmış bəzi əşyalar rahat deyil;
- ç) Otağımdakı bəzi əşyalar nə rahatdır, nə də taxtadan hazırlanmışdır;
- d) Bəzi əşyalar taxtadan hazırlanmışdır və rahatdır, lakin mənim otağımın əşyaları onlar arasında deyil.

25. Dato, Natia, Ketı v  Giorgi təhsil almaq  c n müxtəlif Avropa  h rl rin  səyahət etdilər: Praqa, Berlin, Varşava v  Amsterdama.

Məlumdur ki, Aşağıda verilən d rd ifadədən yalnız biri doęrudur.

- Dato Amsterdama səyahət etdi.
- Ketı Praqaya səyahət etməyib.
- Natia Amsterdama səyahət etməyib.
- Giorgi Amsterdama səyahət etməyib.

Keti hansı  h r  səyahət etdi?

a) Praqaya;

b) Amsterdama;

c) Var avaya;

 ) Berlin ;

d) Bunu müəyyən etmək  c n verilən məlumat kifayət deyil.

Cümlələrin tamamlanması

Elə cümlələr verilmişdir ki, onlarda bir neçə söz buraxılmışdır. Buraxılmış sözlər cümlədə xətlərlə göstərilmişdir. Bir xətdə bəzən bir söz, bəzən isə bir neçə söz nəzərdə tutulur.

Ehtimal olunan cavabların hər variantı sözlər qrupunu əhatə edir, onun hissələri bir-birindən aşağı əyilmiş xətlərlə (/) müəyyən edilmişdir. Cavabın elə variantını seçin ki, onun hər hissəsinin ardıcılıqla düzülməsi müvafiq buraxılmış yerlərdə fikir etibarı ilə düzgün cümlə versin.

26. Təfəkkürün ən yaxşı məktəbi onun tarixini öyrənməkdir .Kim ki təfəkkür tarixini ——— , Onun özünün də orijinal və özünəməxsus təfəkkür qabiliyyətinin ——— aydındır ki,——— və ——— , şübhəsizdir ki, kim ki, təfəkkür tarixini ——— , bu istiqamətdə onun cəhdləri ——— .

- a) tanımır / olmayacağına /zəmanət yoxdur / Müvafiq olaraq / biləcək / çox daha uğurlu olacaq
- b) tanımır/ olmayacağını /əminliklə deyə bilərik / Müvafiq olaraq / biləcək / məğlubiyyətə məhkum olacaq
- c) öyrənəcək / olacağına / zəmanət yoxdur / Ancaq o da / bilməyəcək / məğlubiyyətə məhkum olacaq
- ç) öyrənəcək / olacağını /əminlikə deyə bilərik / Ancaq o da / bilməyəcək / çox daha uğurlu olacaq

27. Tomas Nagelin fikrincə, yarasalar şüurlu şəkildə qavrama qabiliyyətinə malikdirlər. Lakin, yarasaların hissiyat sistemi bizim ———, Məhz buna görə biz yarasaların dünyanı necə qavradığını ———təsəvvür edə bilirik. Şüurun——— mahiyyətinə görə başqa növlərin şüurunun təbiətini obyektiv, elmi üsullarla izah etmək ———.

- a) Hisslərimizə bənzəyir / asanlıqla / obyektiv / mümkün deyil
- b) Hisslərimizə bənzəyir / asanlıqla / subyektiv / asanlıqla mümkündür
- c) Hisslərimizin heç bir formasına oxşamır/ heç vaxt / subyektiv / mümkün deyil
- ç) Hisslərimizin heç bir formasına oxşamır /heç vaxt/ subyektiv/ asanlıqla mümkündür

28. Ənənəvi tarixşünaslığa əsasən, tarixçinin əsas fəaliyyət sahəsi dövlət arxivləri idi. — başqa növ —. Müasir məktəblərin fəallaşması nəticəsində, —, mənbələri anlamaqda əvvəlki anlayışlar əhəmiyyətli dərəcədə — və —tarixçinin maraq dairəsinə çevrildi.

- a) Lakin/ mənbələr də fəal şəkildə istifadə olunurdu / bunun əksinə / dəyişdi / insan əli toxunan hər şey
- b) Müvafiq olaraq/ mənbələr nadir hallarda istifadə olunurdu / bunun əksinə/ dəyişdi / insan əli toxunan hər şey
- c) Lakin/ mənbələrdə istifadə olunurdu/ əvvəlki təcrübəni nəzərə alaraq / dəyişmədi / yalnız müəyyən tarixi dövrlərin rəsmi qeydləri
- ç) Müvafiq olaraq / mənbələr istifadə olunmurdu / bunun əksinə / dəyişdi/ müəyyən tarixi dövrlərin rəsmi qeydləri

29. İctimai nəzarət şəxsi azadlığa ——. Bu, qrupun bütün üzvlərinin —— oyun kimi fəaliyyətlərdən aydın görünür. Belə bir vəziyyətdə qaydalar —— istəyi deyil —— canatması ilə qurulur. Burada nəzarət ictimai xarakter daşıyır ,— cəmiyyətdən təcrid olunmuş halda mövcud deyil, özləri cəmiyyəti təşkil edirlər.

a) Qarşı çıxır / ümumi qaydalara məcbur edildiyi / bir şəxsin / bütün qrupun / ancaq fərdlər

b) Qarşı çıxır və onu məhdudlaşdırır / ümumi qaydalara məcbur edildiyi / bütün qrupun / bir şəxsin / ancaq fərdlər

c) Qarşı çıxır / könüllü olaraq iştirak etdiyi / bir şəxsin / bütün qrupun / fərdlər isə

ç) Qarşı çıxır və onu məhdudlaşdırır / könüllü olaraq iştirak etdiyi / bütün qrupun / bir şəxsin / fərdlər isə

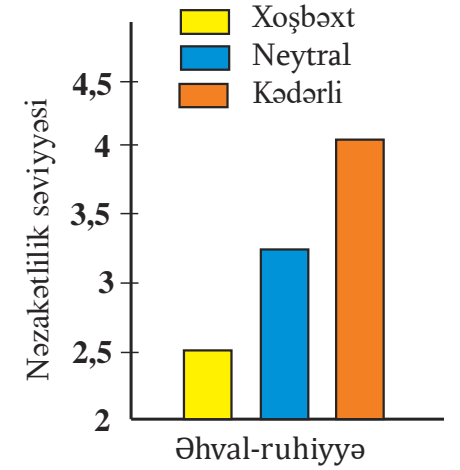
Oxunmuş mətnin düşünülməsi

Mətni diqqətlə oxuyun və düşünün. Hər sualın ehtimal olunan cavablarından verilən mətnə görə düzgün variantı seçin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra suala cavab vermək üçün mətnə qayıtmaq, müvafiq parçanı yenidən oxumaq və suala keçmək lazım gələ bilər. Bunu mətnin eləcə də hər sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydi “basmaqla” asanlaşdırma bilərsiniz.

I Duyğular həyatımızda sosial münasibətləri tənzimləmə funksiyası daşıyır. Müsbət sosial bağlayıcı kimi onlar bizi bəzi insanlara yaxınlaşdırır, mənfi sosial qıcıqlandırıcı kimi isə bəzi insanlardan uzaqlaşdırır. Biz hirsli insanlardan çəkinir, təbəssümlə və ümidverici bir baxışla bizi qəbul etməyə hazır olan insana yaxınlaşırıq. Bəzən statusuna və ya gücünə görə başqa bir insana qarşı olan güclü mənfi duyğularımızı gizlədə bilərik.

II Tədqiqatlar sübut edir ki, yaşanan duyğular bizim bu və ya digər sosial vəziyyətdə necə hərəkət etdiyimizə güclü təsir göstərir. Təcrübələrdən birində iştirak edənlər onlarda şən, neytral və ya kədərli əhval-ruhiyyə yaradan qısametrajlı filmlərə baxırdılar. Əhval-ruhiyyə yarandıqdan sonra eksperimentator sınıyan hər bir şəxsə yan otaqda olan assistentdən sənəd gətirməyi tapşırırdı. Təcrübəçi sınıyan şəxslərə tələbi formalaşdırmaq üçün istifadə edəcəkləri müraciətləri yazırdı. Qiymət verənlər (sınıyan şəxsin hansı əhval-ruhiyyədə olduğunu bilmirdilər) hər bir tələbi nəzakətliyyə görə qiymətləndirirdi. Şəkildə göstərildiyi kimi, əhval-ruhiyyənin nəzakətliyyə böyük təsiri var idi—ən nəzakətli kədərli olanlar idi. Assistentə hamıdan daha çox onlar nəzakətlə müraciət edirdilər.

Suallara keçmək: [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40](#)

III Emosional vəziyyət insanın başqalarına kömək etmə davranışına da təsir göstərir. İnsanlar özlərini yaxşı hiss etdikdə, onlardan müxtəlif altruistik davranışlara qoşulmaları daha çox gözlənilir. Bundan başqa, təhqiqatların birində sınıanan şəxsləri müəyyən bir günahda təqsirli hiss etdirdikləri zaman, ehtimal ki, öz təqsir hissini yüngülləşdirmək üçün gələcəkdə kömək etməyə hazır olduqlarını ifadə etdilər.

IV Tədqiqatlar göstərib ki, emosional vəziyyət idrak proseslərinə - yaddaşa, məlumatın işlənməsinə, problemlərin həllinə və yaradıcılıq təfəkkürünə də təsir edə bilər. Təcrübələrin birində həkimlərdən müəyyən səviyyədə yaradıcı təfəkkür tələb edən problemi həll etmələri istənilirdi. Xoş əhval-ruhiyyəyə gətirilən sınıanan şəxslərin (təcrübəçi onlara şirniyyatlar təklif edirdi) nəzarət qrupundakı həkimlərdən, yəni şirniyyat təklif edilməyənlərdən əhəmiyyətli dərəcədə yaxşı nəticələri var idi. Oxşar faktları gündəlik həyatda da görə bilərik. Məsələn, yaxşı əhval-ruhiyyədə olduğumuz zaman işləri daha sürətli və daha enerjili edirik.

Suallara keçmək: [30](#) [31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40](#)

30. Aşağıda sadalananlardan hansı birinci abzasın dəqiq quruluşunu əks etdirir?

- a) Birinci cümlədə növbəti cümlədə müəyyənləşdirilən ümumi müddəə verilmişdir, qalan cümlələrdə isə nümunələr gətirilmişdir;
- b) Birinci cümlədə bütün mətni əhatə edən bir məsələ qoyulmuşdur. İkinci və üçüncü cümlələrdə müəyyən nümunələr təqdim olunmuşdur, sonuncu cümlədə isə yekun nəticə verilmişdir;
- c) Birinci və ikinci cümlələr bizi mətnin mövzusu ilə tanış edir, üçüncü və dördüncü cümlələr isə bu məsələ ilə bağlı araşdırma məlumatlarını təqdim edir;
- ç) Birinci və ikinci cümlələrdə ümumi müddəələr, üçüncü cümlədə müəyyən nümunələr, sonda isə yekun nəticə verilmişdir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

31. İkinci abzasda təsvir olunan tədqiqatın nəticələri həm mətndə, həm də qrafikdə təqdim olunmuşdur. Aşağıdakı müddələrdən hansı onlar arasındakı əlaqəni düzgün təsvir edir?

- a) Mətndə deyilir ki, insanın əhval-ruhiyyəsi onun öz nəzakətliliyinə təsir edir və qrafik şəkildə təqdim olunan məlumatlar bunu təsdiqləmir;
- b) Mətndə deyilir ki, ən nəzakətli olanlar kədərli sınıanan şəxslərdir, qrafikdə təqdim olunan məlumatlar isə bunun əksini göstərir;
- c) Mətnə əsasən, insanın əhval-ruhiyyəsi onun öz nəzakətliliyinə təsir edir –ən nəzakətli olanlar kədərli sınıanan şəxslərdir, qrafikin məlumatları vasitəsi ilə əlavə olaraq xoşbəxt və neytral əhval-ruhiyyədə olan sınıanan şəxslərin nəzakətliliyi haqqında da öyrənirik;
- ç) Mətnə əsasən, insanın əhval-ruhiyyəsi onun öz nəzakətliliyinə təsir edir –ən nəzakətli olanlar xoşbəxt sınıanan şəxslərdir, qrafikin məlumatları vasitəsi ilə əlavə olaraq neytral əhval-ruhiyyədə olan və kədərli sınıanan şəxslərin nəzakətliliyi haqqında da öyrənirik;

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

32. Üçüncü abzasdan irəli gələn yekun nəticə aşağıda sadalananlardan hansında **tam şəkildə** təqdim olunmuşdur?

- a) Müsbət duyğular bizi başqalarına kömək etməyə, mənfi duyğular isə bu cür davranışlardan imtina etməyə sövq edir;
- b) İnsanda mənfi duyğularını stimullaşdırmaqla başqalarına kömək etməyə hazır olma istəyini artırmaq olar;
- c) Başqalarına kömək etmə davranışı əsasən müsbət duyğularlar fonunda ortaya çıxır, lakin o mənfi duyğulara cavab kimi də özünü göstərir;
- ç) Əgər insanı təqsirli hiss etdirsələr, gələcəkdə onun altruistik davranışlarının ortaya çıxma ehtimalı azalır.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

33. Psixologiya nəzəriyyələrindən birinə əsasən, müəyyən mükafat alma gözləntisi bu və ya digər davranışı həyata keçirmə ehtimalını artırır. Lakin, bu mükafatın insan üçün nə qədər arzuolunan, əhəmiyyətli olduğunu da nəzərə almaq lazımdır.

Deyə bilərik ki, bu mətnin son abzasında təsvir olunan həkimlər üzərində keçirilən təcrübə:

- a) Bizə bu nəzəriyyəni təsdiq edən sübutları təqdim edir;
- b) Bu teoriya üçün faydalı argument kimi istifadə edə bilmərik;
- c) Bu nəzəriyyənin yeni istiqamətdə inkişaf perspektivini göstərir;
- ç) Bizə bu nəzəriyyədəki nöqsanları görməyə imkan verir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

34. Duyğuların funksiyalarının öyrənilməsi üzrə eksperimentlərdən birində sınıanan şəxslərdə musiqi vasitəsilə xoş və ya xoşagəlməz əhval-ruhiyyə yaradırdılar. Sonra onlara neytral sözlər təqdim edirdilər və bu sözlərlə əlaqədar öz həyatlarından bir hadisə xatırlamalarını xahiş edirdilər. Məlum oldu ki, yaxşı əhval-ruhiyyədə olanların xatirələrinin 72%-i , pis əhval-ruhiyyədə olanların xatirələrinin isə yalnız 52%-i müsbət xatirlər idi.

Bu eksperimenti mətnin hansı abzasında təqdim olunan məlumata nümunə göstərmək üçün istifadə edə bilərik?

- a) I abzasın, çünki sınıanan şəxslərin xatirələri sosial münasibətlərlə əlaqəli idi;
- b) II abzasın, çünki bu abzasda da duyğular insanlarda eksperimental, yəni süni şəkildə oyandırılır;
- c) III abzasın, çünki sınıanan şəxslərin müsbət xatirələri əsasən başqalarına kömək etməyə yönəlmiş davranışlarla əlaqəli idi;
- ç) IV abzasın, çünki bu abzasdakı təcrübə də duyğuların idrak proseslərinə təsirini təsdiq edir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

35. Mətnin müəllifinin məqsədi:

- a) Eksperimental tədqiqatın məlumatlarına əsaslanaraq, duyğuların insan fəaliyyətinin müxtəlif növlərinə təsir etdiyini bizə göstərməkdir;
- b) Tədqiqat məlumatları əsasında müsbət və mənfi duyğuların insan davranışına təsirinin nəticələrini bir-biri ilə müqayisə etməkdir;
- c) Duyğuların funksiyalarının tədqiqat eksperimentləri nəticələrinin ətraflı təhlilini bizə təqdim etməkdir;
- ç) Duyğuların insan davranışına təsiri ilə bağlı daha dərin və hərtərəfli tədqiqata ehtiyac olduğunu bizə göstərməkdir.

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

Analogiyalar

Analogiya tipli aşağıda verilmiş tapşırıqlarda istifadə olunmuş sözlərdən bəzilərinə mətndə rast gəlirik (belə hallarda sözün yanında müvafiq abzas göstərilir). Hər tapşırıqda nə tələb olunduğunu diqqətlə oxuyun və düzgün cavabı seçin. Mətn tapşırığa düzgün əməl olunmasında sizə kömək edə bilər

36. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „**Eksperimentator: Sınanan şəxs**“?

- a) Casus : Gizli müşahidəçi
- b) Tədqiqatçı : Tədqiqat obyektı
- c) Desant : Tapşırıq icraçısı
- ç) Laborant : Kiçik asistent
- d) Rəqib : Mübahisə iştirakçısı

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

37. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „**Funksiya : Mahiyyət**“?

- a) İdea : Əsər
- b) Reaksiya : Şərt
- c) Proses : İnkişaf
- ç) Kompas : İstiqamət
- d) Dokument : Sənəd

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

38. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : „**Günahkar: Günah**“?

- a) Yaradıcı : Yaradıcılıq
- b) Yazıçı : Məktub
- c) Yanıldan : Yanlış
- ç) Əczaçı : Əczaxana
- d) General : Generalitet

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

39. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : **„Nəzakətlilik: Ədəbli“?**

a) Pislik : Qəddar

b) Tənbəllik : Dəcəl

c) Sinizm : Məzhəkəli

ç) Çalışqanlıq : Zəhmətsevən

d) Ehtiyatsızlıq : Diqqətli

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

40. Aşağıdakı hansı cütlüyün sözləri arasında verilmiş cütlükdəki kimi münasibət var : **„Film: Sənədli“?**

a) Himn : Təntənəli

b) Peyzaj : Maraqlı

c) Simfoniya : Harmoniyalı

ç) Roman : Macəralı

d) Müzikal : Musiqili

[Mətnin I səhifəsinə qayıtmaq](#)

[Mətnin II səhifəsinə qayıtmaq](#)

Riyazi hissə

I

[Düstürlərə baxmaq](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

Testin riyazi hissəsi üzərində işləyərkən aşağıdakıları nəzərə alın:

- Bəzi tapşırıqlara əlavə olunan çertyojlar tapşırığın şərtində göstərilən ölçülərə düzgün əməl etməklə yerinə yetirilməmişdir. Buna görə də parçaların uzunluğu yaxud digər kəmiyyətləri haqqında nəticə çıxararkən çertyojun ölçülərinə əsaslanmayın. Tapşırığın şərtinə diqqət yetirin;
- Məsələnin şərtində verilən düz xətt haqqında heç nə deyilməmiş olduqda, bu düz xətti ox və ya onun bir hissəsi saymaq olar;
- Testdə rəqəmlərin yazılışının ancaq onluq mövqe sistemindən istifadə olunmuşdur.

Aşağıda riyazi işarələr və formullar verilmişdir, lazım gəldiyi hallarda tapşırıqlara əməl edərkən onlardan istifadə edə bilərsiniz.

1. Sıfır nə müsbət, nə də mənfi rəqəmdir

1 sadə rəqəm deyildir.

2. **Faiz:** a rəqəmindən $k\%$ $a \cdot \frac{k}{100}$ -dir

3. **Dərəcə:** $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n dəfə)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. **Proporsiya:** $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, olduqda, $ad = bc$ -dir.

5. **Sürət:** sürət = $\frac{\text{məsafə}}{\text{vaxt}}$

6. **Orta riyazi:** orta göstəricilər = $\frac{\text{göstəricilərin cəmi}}{\text{göstəricilərin sayı}}$

7. **Ehtimal:** *hadisənin ehtimalı* bu sahəyə imkan yaradan sadə sahələrin miqdarının bərabər surətdə gözlənilən sadə sahələrin ümumi miqdarının nisbətində bərabərdir.

Məsələnin şərtində bunun əksinə heç nə deyilmədikdə, **həmişə nəzərdə tutulur ki, elementar hadisə eynilə gözləniləndir.**

8. Qısaltılmış vurma düsturları:

$$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

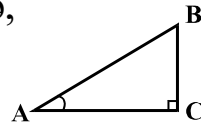
$$(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$$

[Düstürlərə baxmaq](#)

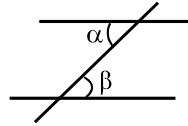
9. Çertyojda bucaq, onun tərəfləri arasındakı qövsə, düz bucaq isə kvadratla göstərilə bilər.

Qeyd: $\angle A$ A bucağının dərəcəsinə göstərir.

10. Paralel xətlər:

• İki paralel düz xətt üçüncü düz xətlə kəsişdikdə, daxili xaçvari bucaqlar bərabərdir: $\alpha = \beta$.

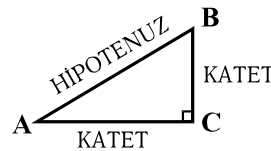
11. Üçbucaq:

• Üçbucağın bucaqlarının kəmiyyətinin cəmi 180° -yə bərabərdir.

• **Pifaqor teoremi:** düzbucaqlı üçbucağın hipotenuzunun kvadratı onun katetlərinin kvadratları cəminə bərabərdir:

$$|AB|^2 = |AC|^2 + |BC|^2$$

• Üçbucağın sahəsi onun tərəfinin uzunluğu ilə bu tərəfin müvafiq hündürlüyünün hasilinin yarısına bərabərdir $S = \frac{ah}{2}$.

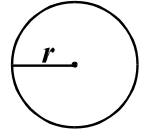

12. Dördbucaqlı:

- Dördbucaqlının bucaqlarının cəmi 360° -yə bərabərdir;
- Dördbucaqlının sahəsi onun uzunluğunun və eninin hasilinə bərabərdir: $S = ab$.
- Paraleloqramın sahəsi onun tərəfinin uzunluğunun və eninin hasilinə bərabərdir: $S = ah$.

13. Dairə, çevrə:

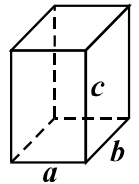
• Çevrənin L uzunluğu $L = 2\pi r$ formulu ilə hesablanır, burada r radiusun uzunluğudur, π rəqəmi isə yüzdə bir dəqiqliyi ilə 3,14-ə bərabərdir;

• r radiuslu çevrənin sahəsi $S = \pi r^2$ formulu ilə hesablanır.

14. Düzbucaqlı paralelepiped:

- Düzbucaqlı paralelepipedin həcmi onun uzunluğunun, eninin və hündürlüyünün hasilinə bərabərdir: $V = abc$;
- Kubda isə: $a = b = c$ -dir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

Miqdar müqayisəsi

41. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

<i>A</i>	<i>B</i>
24-ün və 16-nın ən böyük ortağ böləni	56-nın və 40-ın ən böyük ortağ böləni

- a) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) *B* sütunun xanasında verilmiş miqdar *A* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

42. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

A	B
$a = -2, b = 4$	
$(3a - 4) : b$	$3a - 4 : b$

- a) A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) B sütunun xanasında verilmiş miqdar A sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

43. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

A	B
A nöqtəsi diametrinin uzunluğu 12 sm olan çevrənin üzərində, B nöqtəsi isə bu çevrənin mərkəzindən 1 sm uzaqlıqda yerləşir.	
AB parçasının uzunluğu	8 sm

- a) A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) B sütunun xanasında verilmiş miqdar A sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

44. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

A	B
Ədədlərin rəqəmsal yazılışında bəzi rəqəm kvadratla örtülüb(hər rəqəm – bir kvadratla).	
6■9 – 2■1	438

- a) *A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;*
- b) *B sütunun xanasında verilmiş miqdar A sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;*
- c) *A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;*
- ç) *Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.*

[Düstürlərə baxmaq](#)

45. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

A	B
Datonun gündəlik gəliri 35-40 laridir. O gündəlik 16-18 lari xərcləyir, qalan məbləği isə toplayır.	
Datonun 3 iş günü ərzində topladığı məbləğ	65 lari

- a) *A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;*
- b) *B sütunun xanasında verilmiş miqdar A sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;*
- c) *A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;*
- ç) *Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.*

[Düstürlərə baxmaq](#)

46. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

<i>A</i>	<i>B</i>
<i>ABCD</i> dördbucaqlısının <i>BD</i> diaqonalının uzunluğu 4 sm-dir.	
<i>ABCD</i> dördbucaqlısının perimetri	8 sm

- a) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) *B* sütunun xanasında verilmiş miqdar *A* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

Məsələlər

47. Üç milyonun hansı hissəsi altı yüz mindir?

a) $\frac{1}{2}$

b) $\frac{1}{3}$

c) $\frac{1}{4}$

ç) $\frac{1}{5}$

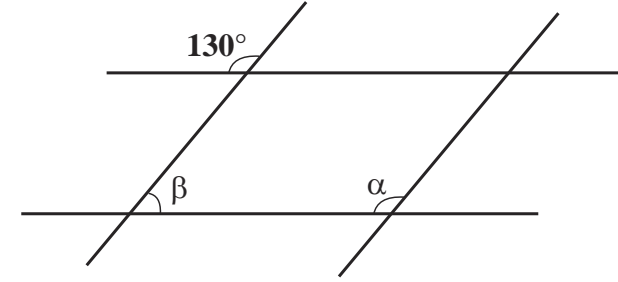
d) $\frac{1}{6}$

[Düstürlərə baxmaq](#)

48. İki paralel düz xəttin digər iki paralel düz xətlə kəsişməsindən alınan bucaqlardan biri 130° , ikincisi - α , üçüncüsü - β (şəklə bax).

$\frac{\alpha}{2} - \beta$ nəyə bərabərdir?

- a) 10° -yə;
- b) 15° -yə;
- c) 20° -yə;
- ç) 25° -yə;
- d) 30° -yə.

[Düstürlərə baxmaq](#)

49. Əgər $x^2 = 10y$ və $2y = 5$, onda $x^2 - 4y =$

- a) 5
- b) 10
- c) 12
- ç) 15
- d) 20

[Düstürlərə baxmaq](#)

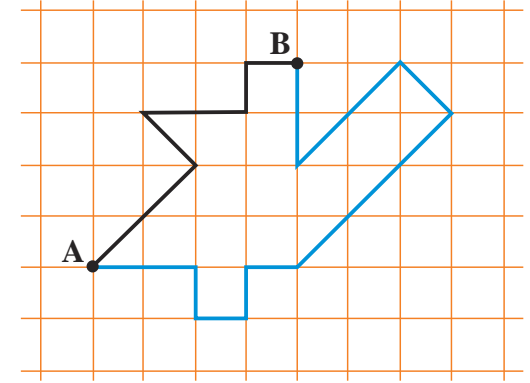
50. Boş qutuya 10 göy və 20 qara kürəcik yerləşdirdilər. Qutudan neçə göy kürəcik götürməlidirlər ki, orda qalan göy kürəciklərin sayı qutuda qalan kürəciklərin ümumi sayının 20%-nə bərabər olsun ?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- ç) 4
- d) 5

[Düstürlərə baxmaq](#)

51. Üzərində A və B nöqtələri qeyd olunmuş torun hər bir hücrəsi kvadrattır. Bu nöqtələr təpələri torun düyünlərində olan iki sınıq xətlə birləşib (şəklə bax). A və B nöqtələrini birləşdirən qısa sınıq xəttin uzunluğu 120 m-dir. Bu nöqtələri birləşdirən uzun sınıq xəttin uzunluğu neçə metrdir?

- a) 200
- b) 220
- c) 240
- ç) 260
- d) 280

[Düstürlərə baxmaq](#)

52. a və b elə ədədlərdir ki, $a > 0$, $b < 0$. Aşağıda sadalanan bərabərsizliklərdən hansı doğru ola bilər?

a) $a^2 < b^2$

b) $\frac{a}{b} > 1$

c) $a - b < -1$

ç) $a^2 b > 0$

d) $b - a > 1$

[Düstürlərə baxmaq](#)

Göstəricilərin təhlili

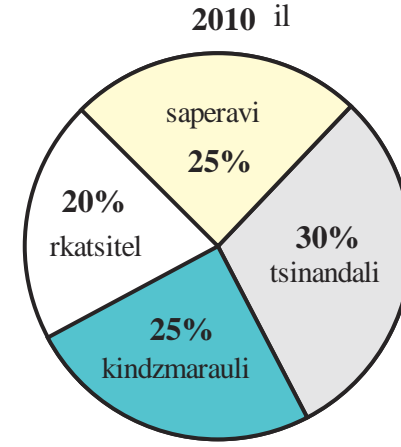
Aşağıda diaqram şəkilində göstəricilər verilmişdir. Bu diaqrama əsasən növbəti üç suala cavab verin.

Bu və ya digər sualla tanış olduqdan sonra ona cavab vermək üçün sizə diaqrama qayıtmaq, müvafiq göstəricini tapmaq və yenidən suala keçmək lazım gələ bilər. Bu, həm diaqramın, həm də hər bir sualın sonunda verilmiş müvafiq qeydlərə "basmaqla" asanlaşacaq.

[Düstürlərə baxmaq](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

Dairəvi diaqramda 2010 ildə anbardakı çaxır butulkalarının ümumi miqdarının neçə faizinin rkatsitel, saperavi, tsinandali və kintzmarauli markalı çaxır butulkalarının olduğu verilib. Cədvəldə isə 2009 və 2010-cu illərdə bu anbardakı çaxır butulkalarından neçəsinin saperavi və tsinandali markalı və hansı növ olduğu (quru, yarı şirin və digər) verilib.

	Quru		Yarı şirin		digər	
	Saperavi	Tsinandali	Saperavi	Tsinandali	Saperavi	Tsinandali
2009 ç.	2400	2000	800	1000	1000	1500
2010 ç.	2800	2500	1000	1500	1200	2000

Diaqrama əsasən sonrakı 3 suala cavab verin:

Suallara keçid: [53](#) [54](#) [55](#)

[Düstürlərə baxmaq](#)

53. 2010-cu ildə anbardakı tsinandalı markalı çaxır butulkalarının sayı rkatsitel markalı çaxır butulkalarının sayından neçə dəfə çox idi?

- a) 1,5-dəfə;
- b) 2-dəfə;
- c) 2,5-dəfə;
- ç) 3-dəfə;
- d) 3,5-dəfə.

[Diqramma baxmaq](#)

[Düstürlərə baxmaq](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

54. 2010-cu ildə 2009-cu ildəki ilə müqayisədə anbarda Saperavi markalı yarı şirin çaxır butulkalarının sayı neçə faiz artdı?

- a) 20%
- b) 25%
- c) 30%
- ç) 35%
- d) 40%

[Diqrama baxmaq](#)

[Düstürlərə baxmaq](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

55. 2010-cu ildə anbarda cəmi neçə kindzmarauli markalı çaxır butulkası var idi?

- a) 3500
- b) 4000
- c) 4500
- ç) 5000
- d) 5500

[Diaqrama baxmaq](#)

[Düstürlərə baxmaq](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

Məsələlər

56. Yaz aylarından mart və may 31 sutkadan, aprel isə 30 sutkadan ibarətdir. Şəhərdə futbol oyunları bu il yazda yalnız bazar günləri keçirilir. Oyunlardan biri 15 mayda baş tutdu. Sadalananlardan digər futbol oyunu bu şəhərdə bu il nə vaxt keçirilə bilər?

- a) 17 apreldə;
- b) 19 apreldə;
- c) 21 apreldə;
- ç) 23 apreldə;
- d) 25 apreldə.

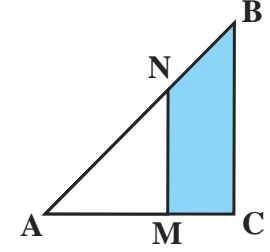
[Düstürlərə baxmaq](#)

57. Nikanın 12 cüt əlcəyi var idi. Gəzinti zamanı o 7 ədəd əlcəyini itirdi. Nikanın **maksimum** neçə cüt əlcəyi qala bilərdi?

- a) 5
- b) 6
- c) 7
- ç) 8
- d) 9

[Düstürlərə baxmaq](#)

58. ABC bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağın hər bir katetinin uzunluğu 10 sm-dir. BC katetinə paralel düz xətt üçbucağın tərəflərini M və N nöqtələrində kəsir. MN parçasının uzunluğu 6 sm-dir. $MNBC$ dördbucaqlısının sahəsi nəyə bərabərdir?

- a) 30 sm^2 -a;
- b) 32 sm^2 -a;
- c) 36 sm^2 -a;
- ç) 40 sm^2 -a;
- d) 64 sm^2 -a.

[Düstürlərə baxmaq](#)

59. m və n **tək** natural ədədlərdir. Sadalananlardan hansı bərabərlik **düz ola bilməz** ?

I. $m + n = 79$;

II. $m - n = 54$;

III. $m : n = 12$.

a) Yalnız I;

b) Yalnız II;

c) Yalnız I və II;

ç) Yalnız II və III;

d) Yalnız I və III.

[Düstürlərə baxmaq](#)

60. Universitetin 5 tələbəsinin orta yaşı x -a bərabərdir. 4 il əvvəl bu tələbələrin yaşları cəmi nəyə bərabər idi?

- a) x
- b) $x - 10$
- c) $4x - 9$
- ç) $5x - 4$
- d) $5x - 20$

[Düstürlərə baxmaq](#)

Miqdar müqayisəsi

61. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

<i>A</i>	<i>B</i>
Nika karandaş, pozan, xətkəş və pərgar aldı. Karandaş və pozan birgə 65 tetri, lakin karandaş və xətkəş birgə 75 tetri idi.	
Pozanın və pərgarın ümumi dəyəri	Xətkəş və pərgarın ümumi dəyəri

- a) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) *B* sütunun xanasında verilmiş miqdar *A* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

62. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

A	B
$a + 2b < 8, a > 4$	
b	2

- a) A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) B sütunun xanasında verilmiş miqdar A sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

63. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

<i>A</i>	<i>B</i>
Düzbucaqlı üçbucağın katetlərinin uzunluqları itibucaqlı üçbucağın iki tərəfinin uzunluğuna bərabərdir.	
Düzbucaqlı üçbucağın sahəsi	İtibucaqlı üçbucağın sahəsi

- a) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) *B* sütunun xanasında verilmiş miqdar *A* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

64. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

<i>A</i>	<i>B</i>
Sinifdə qızların sayı şagirdlərin ümumi sayının 40%-nə bərabərdir. Bu sinifdə qızların 30%-i, oğlanların isə 20%-i musiqi ilə maraqlanır.	
Sinifdə musiqiylə maraqlanan qızların sayı	Sinifdə musiqiylə maraqlana oğlanların sayı

- a) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- b) *B* sütunun xanasında verilmiş miqdar *A* sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;
- c) *A* sütunun xanasında verilmiş miqdar *B* sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;
- ç) Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

65. A və B sütunlarının xanalarında verilmiş miqdarları bir-biri ilə müqayisə edin.

A	B
Beş natural ədədin hasilı 6-ya bərabərdir.	
Bu ədədlərin cəmi	9

- a) *A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;*
- b) *B sütunun xanasında verilmiş miqdar A sütunun xanasında verilmiş miqdardan artıqdır;*
- c) *A sütunun xanasında verilmiş miqdar B sütunun xanasında verilmiş miqdara bərabərdir;*
- ç) *Verilən məlumat hansı miqdarın artıq olduğunu müəyyən etmək üçün kifayət deyildir.*

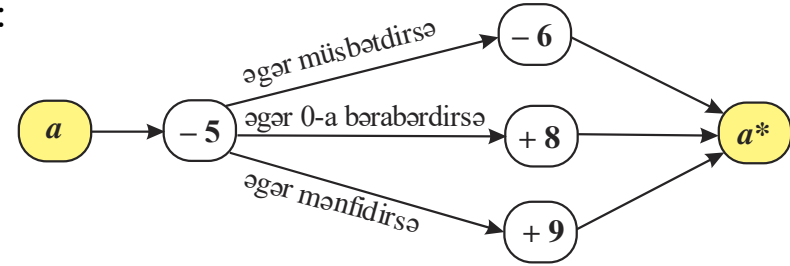
[Düstürlərə baxmaq](#)

Məsələlər

66. İstənilən a ədədi üçün a^* -la qeyd olunan ədəd verilən sxemə əsasən alınır:

Əgər $a^* = 8$ olarsa, a sadalananlardan hansına bərabər ola bilər?

- a) 0-a;
- b) 2-yə;
- c) 4-ə;
- ç) 6-ya;
- d) 8-ə.

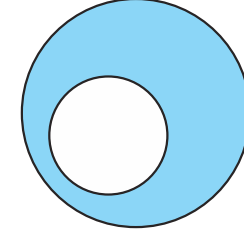
[Düstürlərə baxmaq](#)

67. x natural ədədin kvadratına bərabərdir. Sadalananlardan hansı heç bir natural ədədin kvadratına bərabər **deyil**?

- a) $9x$
- b) $12x$
- c) $16x$
- ç) x^2
- d) x^3

[Düstürlərə baxmaq](#)

68. Radiusu 2 sm olan çevrə, radiusu 4 sm olan çevrənin daxilində yerləşir. Bu çevrələrlə hüdudlanmış tünd fiqurun sahəsi kiçik çevrəylə hüdudlanmış dairənin sahəsindən neçə dəfə böyükdür?

- a) 2-dəfə;
- b) 3-dəfə;
- c) 4-dəfə;
- ç) 5-dəfə;
- d) 6-dəfə.

[Düstürlərə baxmaq](#)

69. Nika 20 km məsafəni qət etməli idi. O x km velosipedlə, qalan yolu isə piyada getdi. Velosipedlə Nika 12 km/saat sürətlə, piyada isə 5 km/saat sürətlə hərəkət edirdi. Aşağıda sadəliklərdən hansı ifadə Nikanın bu məsafəni neçə saata qət etdiyini göstərir?

a) $12x + 5(20 - x)$

b) $12x - 5(20 - x)$

c) $\frac{x}{12} - \frac{20-x}{5}$

ç) $\frac{x}{12} + \frac{20-x}{5}$

d) $\frac{x+20}{12+5}$

[Düstürlərə baxmaq](#)

70. Düzbucaqlı koordinat müstəvisində verilən ABC bərabəryanlı üçbucağın AB oturacağı x -oxuna paraleldir. A təpə nöqtəsinin koordinatları $(2; 3)$, C təpə nöqtəsinin koordinatları isə $(3; 8)$ -dir. Bu üçbucağın oturacağına endirilmiş hündürlüyün oturacağı nisbəti nəyə bərabərdir?

- a) 1,5-ə;
- b) 2-yə;
- c) 2,5-ə;
- ç) 3-ə;
- d) 3,5-ə.

[Düstürlərə baxmaq](#)

Göstəricilərin kifayət etməsi

71. x və y ədədlərdir.

İki şərt verilir:

I. $x + y = 15$.

II. $x - y = 3$.

$3x + 4y$ ifadəsinin nəyə bərabər olduğunu müəyyən etmək üçün:

- a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;
- b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;
- c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- d) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

72. Ədəd oxunda A nöqtəsi B və C nöqtələri arasında yerləşir.

İki şərt verilir:

- I. B nöqtəsinin koordinatı mənfidir.
- II. C nöqtəsinin koordinatı müsbətdir.

A nöqtəsinin koordinatının müsbət olub-olmadığını müəyyən etmək üçün:

- a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;
- b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;
- c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- d) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

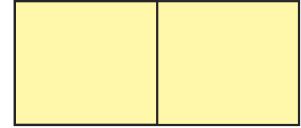
[Düstürlərə baxmaq](#)

73. Sahəsi 24 sm² olan düzbucaqlı iki düzbucaqlıya bölünüb.

İki şərt verilir:

I. Bölünmə nəticəsində alınmış düzbucaqlıların perimetrləri bərabərdir.

II. Bölünmə nəticəsində alınmış düzbucaqlıların sahələri bərabərdir.

Bölünmə nəticəsində alınmış hər bir düzbucaqlının sahəsinin nəyə bərabər olduğunu müəyyən etmək üçün:

- a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;
- b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;
- c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- d) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

74. Məktəb üçün yalnız futbol və basketbol topları aldılar. Futbol toplarının sayı basketbol toplarının sayından 2-dəfə artıq idi.

İki şərt verilir:

I. Alınan topların ümumi sayı 18-ə bərabərdir.

II. Alınan topların ümumi sayı basketbol toplarının sayından 3-dəfə çox idi.

Alınan toplardan neçəsinin futbol topu olduğunu müəyyən etmək üçün:

- a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;
- b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;
- c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- d) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

75. Yarışda qalib gələn zaman futbol komandasının hesabına 3 xal, heç-heçə olan zaman 1 xal, məğlub olduqda isə 0 xal yazılır. Futbol komandası bir neçə oyun keçirdi, cəmi 2 qol vurdu, öz qapılarına isə 1 qol vuruldu.

İki şərt verilir:

I. Futbol komandası cəmi 6 xal topladı.

II. Futbol komandası heç bir oyunda məğlub olmayıb.

Komandanın cəmi neçə oyun oynadığını müəyyən etmək üçün:

- a) I şərt kifayətdir, II isə kifayət deyildir;
- b) II şərt kifayətdir, I isə kifayət deyildir;
- c) I və II şərtlər kifayətdir, ayrı-ayrılıqda isə heç biri kifayət deyildir;
- ç) Ayrı-ayrılıqda həm I, həm də II şərt kifayətdir;
- d) Verilən şərtlər birlikdə götürüldükdə də kifayət deyildir.

[Düstürlərə baxmaq](#)

Məsələlər

76. Natural ədədlərdən təşkil olunmuş ardıcılığın hər bir tək üzvündən sonra gələn üzv əvvəlki üzvdən 7 vahid böyükdür. Cüt üzvündən sonra gələn üzvü isə əvvəlki üzvdən 2 dəfə kiçikdir. Əgər bu ardıcılığın birinci üzvü tək olub üçüncü üzvə bərabədirsə, ardıcılığın ikinci üzvü nəyə bərabərdir?

- a) 10-a;
- b) 11-ə;
- c) 12-yə;
- ç) 13-ə;
- d) 14-ə.

[Düstürlərə baxmaq](#)

77. 14 üzü olan piramidanın neçə tili var?

a) 24

b) 25

c) 26

ç) 27

d) 28

[Düstürlərə baxmaq](#)

[41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#) [47](#) [48](#) [49](#) [50](#) [51](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57](#) [58](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#) [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73](#) [74](#) [75](#) [76](#) [77](#) [78](#) [79](#) [80](#)

78. Maksimum 48 sərnişin tutan avtobusdakı sərnişinlərin beşdə birini kişilər, doqquzda birini uşaqlar, qalanını isə qadınlar təşkil edir. Sərnişinlərdən neçəsi qadındır?

- a) 27
- b) 28
- c) 29
- ç) 30
- d) 31

[Düstürlərə baxmaq](#)

79. Avtostansiyadan avtobus saat 10.00 -da, mikroavtobus isə həmin istiqamətdə saat 10.30 da çıxdı. Hər ikisi dayanmadan, bərabərsürətlə hərəkət edirdi. Avtobusun sürəti 60 km/saat, mikroavtobusun sürəti isə 80 km/saat idi. Neçə kilometr getdikdən sonra mikroavtobus avtobusa çatacaq?

- a) 70 km;
- b) 90 km;
- c) 120 km;
- ç) 140 km;
- d) 150 km.

[Düstürlərə baxmaq](#)

80. Qutuya tünd və açıqrəngli kürəciklər düzülüb. Tündrəngli kürəciklərin sayı açıqrəngli kürəciklərin sayından üç dəfə çoxdur. Tündrəngli kürəciklərin altıda biri göydür. Qutudan təsadüfən götürülən kürəciyin tünd göy rəngdə olması ehtimalı nəyə bərabərdir?

- a) $\frac{1}{8}$ -ə;
- b) $\frac{1}{6}$ -ə;
- c) $\frac{1}{5}$ -ə;
- ç) $\frac{1}{4}$ -ə;
- d) $\frac{1}{3}$ -ə.

[Düstürlərə baxmaq](#)